

Twee uitzonderingen op de regel

Afgelopen week verscheen 'Het Hogere Noorden', een bundel waarin werk van Groninger dichters is opgenomen. Het is opvallend dat weinig poëzie van vrouwen in de bundel te vinden is. Wagen vrouwen zich in mindere mate dan mannen aan het schrijven van gedichten of is er iets anders aan de hand? De twee 27-jarige Groninger dichters Albertina Soepboer en Simone Kolk hebben het antwoord op deze vraag niet meteen voorhanden, maar vormen gelukkig een uitzondering op de regel dat de poëzie in Groningen alleen door mannen wordt gemaakt. Een dubbelinterview.

Albertina Soepboer is inmiddels geen nieuwkomer binnen de literaire wereld. Twee jaar geleden debuteerde ze met de Friestalige bundel *Gearslach* bij de uitgeverij Frysk en Frij. Toen daarna *De twirre in 'e tiid* volgde, was het besluit gerijpt om een Nederlandstalige bundel te maken. Die verscheen afgelopen voorjaar onder de titel *De iengstenvrouw*.

Door **Jacob Moerman**

Van Simone Kolk zou je kunnen zeggen dat ze erug is van weggeweest. Ze won op zeventienjarige leeftijd Doe Maar Dicht Maar, een poëziewedstrijd van middelbare scholieren. Daarna namen andere bezigheden haar tijd in beslag, naar een paar jaar geleden besloot ze om de lichterlijke pen weer op te pakken. En niet zonder succes: zes gedichten van haar hand werden dit voorjaar opgenomen in het tijdschrift 'oetermeer, terwijl ze dit weekeinde optreedt tijdens het festival Crossing Border in Den Haag.

Gedichten van zowel Simone Kolk als Albertina Soepboer zijn opgenomen in de bundel *Het Hogere Noorden*, waarmee duidelijk is dat ze de twee jongste dichters zijn in Groningen. Beiden begonnen gedichten te schrijven tijdens de middelbare school en gingen na hun

Gedicht van Albertina Soepboer

*De kaartlezers
dat het dichterbij kwam, daar
varen we wel zeker van. Als duin
ou het in ons huizen. En al
ielen meeuwen vaak uit de wolken,
iet was er, naderde en naderde.
'oveel wisten wij.*

*het pad, zeker, we tekenden het.
'o zou het zijn. Alles was in kaart
gebracht en dan zouden we gaan.
'eters gestrikt. Fiets mee. Naar
ee, naar zee waar alles begint.
'oveel wisten wij.*

*Maar hoeveel wisten wij niet.
Ve raakten het pad kwijt, konden
le kaart niet meer lezen en
verdronken in zee.*

▲ Gedichten van Albertina Soepboer (links) en Simone Kolk zijn te lezen in de bundel 'Het Hogere Noorden'.

Foto: Reyer Boxem

studie serieus met de poëzie verder. „Toen ik 22 was, werd de poëzie voor mij pas echt belangrijk,” vertelt Albertina Soepboer. „Ik heb nooit toegewerkt naar een bundel, maar op een bepaald moment had ik gewoon veel gedichten liggen. En die heb ik toen doorgenomen en opgestuurd naar een uitgeverij.”

Simone Kolk geeft aan dat haar verhaal „in grote lijnen overeenkomt met dat van Albertina. Pas toen ik na mijn studie ging werken als journalist (ondermeer voor deze krant), ben ik ook weer serieus verder gegaan met de poëzie. Ik moet vaak werken tot half twaalf 's avonds. Als ik daarna thuis kom, ben ik meestal nog helemaal wakker. En dan schrijf ik soms zomaar een aantal gedichten, achter elkaar. Daar ben ik zo'n drie jaar geleden mee begonnen. Meestal komt zo'n aandrang om poëzie te schrijven onverwacht. Ik ben in ieder geval niet iemand die bewust achter de computer gaat zitten met het idee om maar even een paar gedichten te maken.”

Vijf minuten

Wat opvalt is dat Soepboer en Kolk een totaal verschillende manier van werken hebben. Kolk: „Ik denk dat je de beste gedichten in vijf minuten schrijft.” Soepboer: „Ik doe er steeds langer over en word ook steeds kritischer. Toen ik begon, schreef ik afzonderlijke gedichten. Maar nu werk ik vaak aan een cyclus. En dat neemt nu eenmaal veel tijd in beslag. Het heeft soms wel een jaar geduurd voordat ik een cyclus helemaal af had.” Kolk: „Ik heb een twijfelmap waarin gedichten staan die ik niet goed genoeg vind. En meestal belanden die daarna in de prullenbak. Een gedicht moet bij mij in één keer goed op papier staan. Ik hou er niet van om aan gedichten te schaven. Ik wil de spontaniteit in mijn poëzie behouden.”

Bij beiden heeft het een aardige tijd geduurd voordat ze werk naar een uitgeverij of tijdschrift stuurden. Kolk: „Mijn gedichten zijn nu eenmaal heel persoonlijk en daardoor heeft het

lang geduurd voordat ik ermee naar buiten durfde te treden. Maar op een bepaald moment wilde ik gewoon weten of ik in staat was om goede poëzie te schrijven. Wanneer die gedichten waren afgewezen, had ik geweten waar ik aan toe was. Maar nu die gedichten eenmaal zijn gepubliceerd, heb ik er nog steeds heel veel moeite mee om ze aan andere mensen te laten lezen. Ik denk dat ik nog steeds bang ben voor reacties.” Soepboer: „Ook ik heb heel lang alleen voor mezelf geschreven. Niemand wist dat ik zo nu en dan gedichten maakte. Mijn poëzie heeft lange tijd in een la gelegen. Maar op een gegeven moment heb ik een paar gedichten naar een tijdschrift gestuurd. En die werden toen geaccepteerd. Ik vond dat echt ongelooflijk.”

Albertina Soepboer heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met het voordragen van haar eigen werk. „Zo'n optreden vind ik altijd wel leuk,” vertelt ze nuchter. „Ik doe het om zo nu en dan met mijn gedichten naar buiten te treden. Bovendien krijg je dan vaak respons, waar ik soms iets mee kan.” Simone Kolk daarentegen heeft sinds haar prijs voor Doe Maar Dicht Maar niet meer op de planken gestaan. En haar optreden voor het festival Crossing Border nadert... „Het lijkt mij vreselijk, ik zie er erg tegenop,” zegt de dichteres. „Gelukkig sta ik in een kleine zaal, dus dat scheelt misschien iets.... Ik weet het niet. Ik heb een paar maanden geleden gewoon een paar gedichten gestuurd naar een tijdschrift en naar aanleiding daarvan ben ik voor dat festival geprogrammeerd. Maar sinds mijn zeventiende heb ik nooit meer opgetreden. Ik ben zo nu en dan thuis aan het oefenen, met de radio keihard aan zodat ik mezelf niet zo goed hoor. Ik vind het moeilijk om een gedicht voor te dragen.” Soepboer: „Toen ik de eerste keer op moest treden, had ik een paar nachten niet geslapen. Daar heb ik gelukkig geen last meer van. Ze kunnen me nu een half uur van tevoren bellen met de vraag of ik gedichten voor wil dragen, dat vind ik geen pro-

bleem meer.”

Ze zijn het erover eens dat het poëtisch klimaat in Nederland wordt bepaald door voornamelijk mannen. Heeft dat gegeven een rol gespeeld in hun aanvankelijk aarzende houding om met hun gedichten naar buiten te treden? Kolk geeft aan dat ze geen antwoord zou weten op deze vraag. Soepboer daarentegen: „Ik wist vooraf dat de wereld van de poëzie voor het grootste deel wordt bevolkt door mannen. En voor een vrouw kan dat een reden zijn om minder snel in die wereld te stappen. En als je er eenmaal inzit... Je komt er wel tussen, maar ik denk dat dat als vrouw op een andere manier gebeurt. En waarom vrouwen zo weinig publiceren... Ik denk dat vrouwen ontzettend veel schrijven. Sinds een paar weken maak ik gebruik van Internet. Als je kijkt wat daar van vrouwen op staat, dan ben ik nog steeds verbast. Vrouwen schrijven veel maar ze komen er op de een of andere manier niet gemakkelijk mee naar buiten. Ik denk dat dat te maken heeft met een soort valse schaamte. En daarnaast is het als vrouw bepaald niet uitnodigend om met je eigen werk naar buiten te treden. Het circuit bestaat uit mannen, waardoor je als vrouw ontzettend veel over je heen krijgt. In Friesland heb ik heel erge dingen meegemaakt. Er werden dingen over mij geschreven die niets met mijn poëzie te maken hebben, maar alleen maar met het feit dat ik een vrouw ben. Daar heb ik me wel kwaad over gemaakt, maar ik heb nooit overwogen om daarom met de poëzie te stoppen. En nu ben ik zo ver dat ik gewoon mijn schouders ophaal. Als je je iedere keer over dat soort zaken blijft opwinden, word je helemaal gek.”

Soepboer geeft eveneens aan dat ze nu bewust een vrouwelijke invalshoek in haar gedichten stopt: „Ik maak gebruik van de mythologie, die ik laat zien vanuit een vrouwelijk perspectief. Maar daarnaast vind ik het begrip vrouwelijke poëzie een moeilijke term. Ik denk dat je over mijn gedichten wél kunt zeggen dat ze duidelijk geschreven zijn door iemand die zich ervan bewust is dat ze in deze maatschappij een vrouw is. Vrouwen hebben nu eenmaal een andere belevingswereld dan mannen. Dat bedoel ik niet als een negatief onderscheid, maar als een vaststaand gegeven.”

Opzet

Kolk: „Ik denk daar niet zo over na en dat doe ik volgens mij met opzet. En ik denk niet dat je mannelijke en vrouwelijke poëzie van elkaar gescheiden kunt houden. Bovendien hou ik ook niet zo van een hokjesmentaliteit.” Soepboer: „Maar misschien is het wél zo dat mannen meer de behoefte hebben om zichzelf te etaleren.” Kolk: „Mannen willen inderdaad vaker laten zien wat ze kunnen.” Maar daarmee zijn Kolk en Soepboer nu toch óók bezig? Kolk: „Misschien zijn wij wel uitzonderingen.” Soepboer: „Ik heb het je niet willen zeggen, maar feitelijk zijn we gewoon omgebouwde mannen, hoor.”

Gedicht van Simone Kolk

*Elke dag
gaat net als alle andere
doelloos voorbij*

*De vis zwemt rond
in de kom van zijn bestaan
De worm wurmt zijn benen
in de grond
De vlinder zweeft
op nieuwe vleugels*

*Ik staar naar de tv
en vraag me af
hoe het met de rest van de wereld gaat*

*de wijn is op
de patatzaak gesloten
het waterbed kapotgestoken
jij verzopen
ik alleen
waar moet dat heen*

*Naar de Albert Heijn dan maar
De bokkepoetjes zijn in de aanbidding*